

Гайд для проведення ФГД з жінками, які купують антимікробні препарати

- Дякую. Тепер давайте познайомимося. Мене звати _____. Я представляю у ДУ «Центр громадського здоров'я» МОЗ України.
- Ваша участь є добровільною. Ви можете відмовитися від участі в будь-який час і без будь-якого пояснення причин. Ви також можете відмовитись відповідати на будь-які запитання, якщо почуватимете себе некомфортно.
- Ваша думка для нас є дуже важливою. Наголошую, що фокус групова дискусія не є простором для оцінювання, а радше дискусії. Тому прошу Вас не оцінювати відповіді інших, а ділитися досвідом.
- Немає правильних або неправильних відповідей на наші запитання. Ми будемо вести аудіозапис нашої ФГ, але виключно для того, щоб точно занотувати Вашу думку. Після переведення аудіозапису у текстовий формат, усі записи будуть знищені.
- Вся інформація, отримана з дослідження, надійно зберігатиметься на електронних носіях, і лише дослідники матимуть доступ до них. Введення даних здійснюватиметься лише групою дослідників, і конфіденційність зберігатиметься на всіх етапах обробки та зберігання даних.
- Тема сьогоднішньої бесіди - антимікробні препарати, «антибіотики»
- Скажіть. Як вас звать і розкажіть про себе: робота, хобі, родина, що любите, коротко, щоб ми всі познайомились

Блакитний колір – інструкції для модератора

СТАВЛЕННЯ ДО ЛІКУВАННЯ

60 ХВИЛИН

Давайте тепер перейдемо до теми нашої бесіди

- Чи підписали ви декларацію із сімейним лікарем? Так/ ні: чому? *Модератор, попросіть респондентів навести приклади із власного досвіду. Наприклад, «якщо хворіє дитина, звертаюсь, а якщо хворію сам, то ні», «застуди, що часто повторюються, лікуємо самі», і т.д.*
- Як ви обирали сімейного лікаря? Назвіть свої критерії
- Чи відвідуєте ви сімейного лікаря? Як часто? Скільки разів за останній рік ви до нього зверталися?

Якщо відвідають лікаря

- В яких ситуаціях ви звертаєтесь до лікаря? Що має статися, щоб ви поїхали до лікаря? Від чого це залежить? Наведіть приклади / стани з якими ви звертаєтесь до лікаря – коли хворієте самі і коли хворіють діти.

Модератор, запишіть названі хвороби на фліпчарті – окремо для дорослих і для дітей

- Як часто ви звертаєтесь до сімейного лікаря / терапевта / педіатра? Скільки разів за останній рік ви його відвідували? Коли хворіли самі? Коли хворіла дитина?
- А в яких ситуаціях ви не звертаєтесь до лікаря? В яких ситуаціях ви лікуєтесь/ лікуєте дитину самі? Наведіть мінімум 5 прикладів таких ситуацій. Що це була за хвороба і ситуація? *Модератор, запишіть названі хвороби на фліпчарті. Не підказуйте, дайте респондентам висловитись, але якщо вони наводять тільки екстраординарні приклади, такі як «виїхали закордон», поросіть приклади з повсякденного життя*
- Чому в цих ситуаціях ви не звертаєтесь до лікаря? *(Якщо незрозуміло з попередніх відповідей)*

Потрібні приклади із власного досвід респондентів. Наприклад, «якщо хворіє дитина, звертаюсь, а якщо хворію сам, то ні», «застуди, що часто повторюються, лікуємо самі», і т.д.

Модератор, в цій частині бесіди потрібно зрозуміти від чого залежить поведінка: від того чим хворіють, від того хто хворіє, респондент чи його дитина, від інших обставин, інше.

Давайте поговоримо про випадки, коли ви лікувались антибіотиками:

1. Самі, без призначення від лікаря

Модератор, обговоріть кожну хворобу (дітей і дорослих членів родини), записану на фліпчаті

- За якими ознаками ви розумієте, що це саме «...» *назва стану / хвороби* ?
- Опишіть свою схему лікування: які процедури ви проводите?
- Які антибіотики ви купуєте в аптеці для лікування цього стану?

Модератор, потрібен чіткий список препаратів. Запишіть їх на фліпчаті коло назви хвороби.

Далі обговорюються всі згадані антибіотики

- Як ви розумієте, що потрібен саме цей препарат? Розкажіть
- *Запитайте про кожен препарат:* Звідки ви дізналися про препарат? В якій ситуації ви використовували його вперше?
- Вперше, його призначив лікар чи ви дізналися про нього якось інакше? Як саме?
- Що ви знаєте про цей препарат: як ви розумієте його дію, в чому вона полягає?
- Скільки днів ви приймали препарат?
- Чому саме стільки? Як ви визначаєте необхідну кількість днів?
- За якими ознаками ви розумієте що можна зупиняти прийом? Назвіть їх.
- Чи стикались ви коли-небудь з побічними ефектами лікування антибіотиками? Якими саме?

2. За рецептом від лікаря:

Модератор, обговоріть кожну хворобу (дитини і дорослих членів родини), записану на фліпчаті

- З якими скаргами ви звернулись до лікаря?
- Який діагноз він встановив? Які антибіотики він виписав?
- Чи лікар дав вам рецепт на препарат?

Модератор, потрібно з'ясувати, чи дав лікар бланк з печаткою. Дайте респондентам висловити свою думку.

- Коли лікар виписував вам/дитині антибіотик, чи мали ви додаткові питання про препарат? Якщо «так»: які саме?

Модератор, не підказуйте, дайте респондентам висловити свою думку, а потім підкажіть, якщо не згадано

- виробник
 - країна виробництва
 - ціна
 - аналоги
 - діюча речовина
 - побічні ефекти
 - дієта
 - чи спеціально розроблено для дитини
 - інше
- Чи розповідав лікар про побічні ефекти антибіотиків? Якщо «так»: то що саме?

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

20 ХВИЛИН

- Чи шукаєте ви інформацію про антибіотики, які збираєтесь приймати? Так/ні: чому?
- Де ви її шукаєте? З ким обговорюєте? *Модератор, розпитайте про всі джерела інформації*
 - родичі
 - інші батьки
 - сайти в інтернеті
 - аптека
 - форуми
 - лікар
 - колеги
 - інше
- Що саме ви обговорюєте з «джерело інформації»? Яку інформацію ви дізнаєтесь там?
- Чи вам колись рекомендували антибіотики родичі / друзі / інші батьки? Які саме?
- Чи ви самі комусь рекомендували антибіотики? В якій ситуації і який препарат ви рекомендували?

ПРИДБАННЯ АНТИБІОТИКІВ

20 ХВИЛИН

- Пригадайте останню ситуацію. Коли ви купували антимікробні препарати. Опишіть детально, як це було. А саме..
- Ви прийшли в аптеку і що сказали фармацевту «...»? Як пояснювали що саме вам потрібно?
Модератор, попросіть респондента максимально дослівно відтворити діалог з фармацевтом. Зверніть увагу на те, чи знав респондент заздалегідь, який препарат йому потрібен? Чи просив він фармацевта порадити препарат? Чи просив дешевший аналог?
 - Яку роль грав фармацевт у виборі препарату? Чи допомагав обрати препарат? Давав поради?
 - Чи впливала ціна на ваш вибір? Яким чином?
 - Чи просили ви інструкцію до препарату? Якщо «так», що саме ви там читали? Яку інформацію шукали?
 - На що ще звертаєте увагу коли купуєте антибіотик в аптеці?
 - *Якщо релевантно* Чи просили ви фармацевта порадити дешевший аналог? Яка була різниця в ціні?
 - Скільки препарату ви купили? Чому саме стільки? Чи використали ви весь препарат? Якщо «ні»: що ви робили із залишками препарату?
 - Як часто при затяжному кашлі та жовтому мокротинні ви йшли в аптеку, а там вам пропонували антибіотики?
 - Чи давали ви антибіотик дитині при наявності зелених виділень з носа?
 - Чи приймали ви антибіотики при грипі для «профілактики»?

ЗНАННЯ І СТАВЛЕННЯ ДО АНТИБІОТИКІВ

20 ХВИЛИН

- Коли я кажу «антибіотики» з чим у вас цей термін асоціюється?
- Як ви розумієте: що це за препарати? Дайте своє визначення – «Антибіотики це...»
- В чому полягає механізм дії антибіотиків?
- В чому плюси антибіотиків? Чому? А в чому недоліки? Чому?
- Давайте узагальнимо і перерахуємо стани/ хвороби, при яких слід приймати антибіотики?

- При яких станах **непотрібно** приймати антибіотики? За якими ознаками и їх відрізняєте, від ситуацій, коли це дійсно потрібно?
- Розкажіть, будь-ласка що для вас противірусний препарат? Як він відрізняється від антибіотика?
- Опишіть, будь-ласка, стан при якому ви приймете самі або дасте дитині противірусний препарат, а не антибіотик?
- Що ви знаєте про побічні ефекти від антибіотиків? Які побічні ефекти ви знаєте? З чим стикалися?

ПОІНФОРМОВАНІСТЬ ПРО АНТИМІКРОБНІ ПРЕПАРАТИ

25 ХВИЛИН

- Чи бачили ви колись інформаційні матеріали / кампанії, що стосувалися антибіотиків?
- Якщо «так»: які саме? Опишіть, що ви запам'ятали? Яка інформація там була подана? Що ви про цю інформацію думаєте? Вірите / не вірите, чому?
- Який формат інформаційної кампанії стосовно антибіотиків, на вашу думку був би найбільш ефективним для Вас?

Модератор, не підказуйте, дайте респондентам висловити свою думку, а потім підкажіть, якщо не згадано. Зондувати про кожну – позитивні та негативні сторони кампанії, чому.

- Телевізійна кампанія, реклама
- Відео онлайн (наприклад реклама на YouTube)
- Рекомендації у групах на Фейсбук

Модератор, зондуйте: краще в текстовому вигляді або в форматі інфографіки? Чому, які плюси/мінуси?

- Інформація на форумах

Модератор, зондуйте: краще в текстовому вигляді або в форматі інфографіки? Чому, які плюси/мінуси?

- Листівки в лікарнях та у сімейного лікаря

(Модератор, при необхідності уточніть: друковані матеріали з текстом та картинками) Чому, які плюси/мінуси?

- Зовнішня реклама в містах

(Модератор, при необхідності уточніть: короткі меседжі з посиланнями на сайти) Чому, які плюси/мінуси?

- Зовнішня реклама в метро та зупинках

(Модератор, при необхідності уточніть: короткі меседжі з посиланнями на сайти) Чому, які плюси/мінуси?

- Інше

- Чи розповідав вам сімейний лікар / терапевт / педіатр про антимікробні препарати? Що саме?
- Як ви гадаєте, чи можна пити антибіотики для профілактики захворювань? Чому?
- Що робити, якщо дитині стало краще, але курс антибіотиків ще не завершився?
- Як ви гадає, чи може організм подолати бактеріальну інфекцію без антибіотиків?
- Що ви знаєте або чули про стійкість до антибіотиків?
- Чи чули ви коли-небудь про супер бактерії?
- Чи можна самостійно повторно давати дитині той самий антибіотик, який при схожих симптомах раніше виписував лікар?

Модератор, дайте респондентам висловитись, не підказуйте.

Якщо респонденти не знають, що це

якщо респонденти не знають і не чули про резистентність, зачитайте їм інформаційний текст

Антибіотикорезистентність — це стійкість бактерій до антибіотиків. У міру розвитку стійкості, ефективність ліків поступово знижується і в результаті втрачається повністю. Стійкість до антибіотиків ставить під загрозу ефективну профілактику та лікування будь-яких інфекцій. Головна причина появи мультирезистентних бактерій — це безвідповідальне вживання антибіотиків.

Якщо препарати приймати не за призначенням, то наслідки будуть наступними: з кожним разом вживання препарату з усіх існуючих бактерій хтось буде виживати. Нове ж покоління цих бактерій вже буде нечутливим до цього антибіотику наступного разу.

Припинення курсу антибіотиків після покращення стану хворого також може спровокувати резистентність. Якщо лікування не довести до кінця, існує можливість того, що певна кількість бактерій виживе.

Антибіотики - у 99% випадків - непотрібні, а ризик, що бактерії не будуть реагувати на антибіотики, коли це насправді буде потрібно, збільшується.

- Що ви запам'ятали з цього текст? Що вас найбільше вразило? Чому?
- Розкажіть про свої враження? Що з цього тексту викликало довіру, а з чим ви не згодні?

Модератор попросить респондентів обговорювати зміст тексту. Форма є вторинною, якщо, наприклад, респондент вважає слово негарним і хотів би замінити його на синонім, не приділяйте обговоренню таких питань багато часу.

- Які меседжі є для вас переконливими? Чому?
- Які змусили вас задуматися? Налякали? Чому?
- Що з цього тексту ви знали раніше?

- Як ви поставитесь до ситуації, коли антибіотики будуть відпускати в аптеці тільки за рецептом лікаря? Добре / погано: поясніть чому?
- Як ви поставитесь до електронних рецептів? Чому саме так? Така система буде для вас недоліком чи перевагою? *Модератор, пояснить, що пацієнт буде приходити до лікаря. Лікар не буде видавати рецепт на руки, а буде заводити електронну форму. Рецепт буде бачити фармацевт в аптеці, коли пацієнт прийде по ліки.*